

XIII. Összefoglalás

Póka az Erdélyi Mezőség egyik kapujában fekvő Maros megyei falu. Jelen kötettel első okleveles említésének (1323) 675. évfordulóját köszöntjük. A település történetének kezdetén a Pokatelke (Poukateluke) nevet viselte, amely a falu területén hosszú évszázadokon át élt kisbirtokos nemes családtól, a Pókaiaktól származik. A helység 1383-tól kezdődően Póka néven vált ismertté, amely az 1333. évi pápai tizedszedők jegyzékében már önálló egyházközségként szerepel. Ekkoriban 6–8 római katolikus család lakhatta a települést. A reformáció erdélyi térhódítása idején a lakosság az új vallás követője lett, ebből az időből (1577) származik jelenleg is használt legnagyobb harangja a református templom tornyában.

Az elmúlt évszázadokban, a jobbágyság fennállása idején, a falu szántóföldjei többnyire a kisbirtokos nemesség tulajdonában voltak, akik jobbágyaikkal, illetve zsellérekkel dolgoztatták meg a földet. Közigazgatási szempontból a falu a vármegyésítés kezdetétől 1867-ig Torda vármegyéhez tartozott, mikor a sáromberki, mikor a vajdaszentiványi járásban. Később a falu Maros-Torda (napjainkban: Maros) megye területére került. Ismeretlen időktől fogva 1968-ig a körjegyzőség központja volt. 1918 előtt a román nyelvű lakosság a települést „Pocá”-nak nevezte, 1920 óta hivatalos neve Păingeni, az idők során kialakult német neve Pokendorf.

Gazdasági szempontból a lakosság a régi időktől fogva földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozott, az apáról fiúra szálló hagyományos gazdálkodást folytatva. Az ipar, mint helyi ipar, a lakosság legfontosabb szükségleteit elégítette ki.

Az idők folyamán a lakosság kivette részét a nép és a nemzet felemelkedéséért és szabadságáért folytatott mozgalmakból (Rákóczi-féle szabadságharc, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc), és részt vett az I. és II. világháborúban is, mindazokban a történelmi eseményekben, melyeknek során a falu férfi lakosságának egy része életével adózott.

A II. világháború után, a megváltozott gazdasági és társadalmi feltételek közepette, a földműves lakosság a kényszerítő körülmények hatására termelőszövetkezetekbe tömörült. Ugyanekkor megkezdődött a lakosság egy részének a környező városokba, az ipartelepekre való elvándorlása is. Az elvándorlás különösen a fiatalabb nemzedékek soraiban öltött jelentős méreteket.

A különböző időszakokban a település lakosságának lélekszáma egészen az 1980-as évekig általában növekvő tendenciát mutatott. Ezután a lélekszám fokozatosan csökkent, részben a születések alacsony és az elvándorlás magas száma miatt. Míg az 1784–87-ben, Erdélyben megejtett első népszámlálás alkalmával a faluban 133 családban 652 lakos élt, addig 2000-ben 182 családban csak 469 lakos volt.

A falu különböző nemzetiségű és felekezeti lakosai az idők folyamán mindig öröklött szokásaik, hagyományaik és értékeik megőrzésére, azok megtartására és az egymás közötti békés együttélésre törekedtek. Az évszázadok folyamán a falu minden időben jelen levő értelmisége következetesen hozzájárult a település gazdasági, társadalmi és művelődési életének felemelkedéséhez.